

**Závěrečné hodnocení Programu na podporu aplikovaného výzkumu a
experimentálního vývoje národní a kulturní identity
na léta 2016 až 2022 (NAKI II)**

**Samostatná příloha č. 10 - Nejvýznamnější výsledky projektů –
prezentace na mimořádném zasedání RMKPV dne 29. 5. 2023**

červen 2023

Program podpory aplikovaného výzkumu národní a kulturní identity Ministerstva kultury ČR Program NAKI

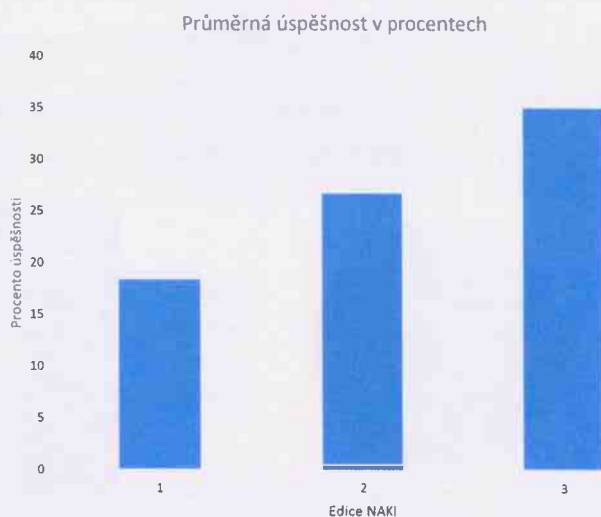
Mimořádné zasedání RMPKV 29. 05. 2023

Prof. Ing. Miloš Drdacky, DrSc., dr. h. c. – předseda RMPKV

O podporu v NAKI programu se pravidelně uchází v jedné výzvě nebo jejím jednom kole přes 200 návrhů

Úspěšnost získávání podpory roste

zlepšování přípravy soutěže poskytovatelem
zvyšování kvality přihlášek
růst intenzity spolupráce výzkumných organizací v mezioborových výzkumných týmech

NAKI je v souladu s výraznou světovou tendencí budování nového vědního oboru

Heritage Science – věda o dědictví/památková věda

Věda o dědictví je interdisciplinární doménou vědeckého studia kulturního nebo přírodního dědictví. Věda o dědictví čerpá z různých **humanitních, přírodovědných a technických** oborů.

NAKI výrazně přispívá i k rozvoji evropského výzkumného prostoru

Priority a cíle NAKI koordinovány s **JOINT PROGRAMMING INITIATIVE CULTURAL HERITAGE AND GLOBAL CHANGE – JPI CH**
(Iniciativa společného plánování výzkumu kulturního dědictví a globální změny)

Českou republiku společně reprezentují v řídicích orgánech **MŠMT a MK** (ve smyslu principů JPI a kompetenčního zákona)

NAKI program připravuje české vědce na úspěšnou účast v mezinárodních projektech

Výzvy JPI CH: v každé projekty s českou účastí řešitelů projektů NAKI

Digital Heritage – *HOME* (rukopisy), *CADEAH* (digitální a audiovizuální dědictví), *READ-IT* (čtení)

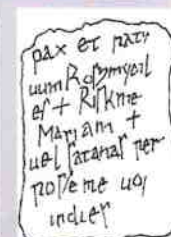
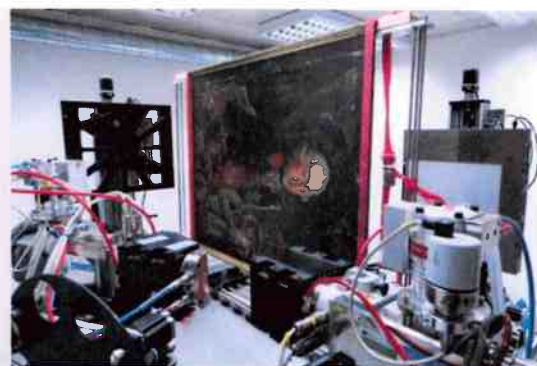

Prezentace vybraných výsledků programu NAKI II

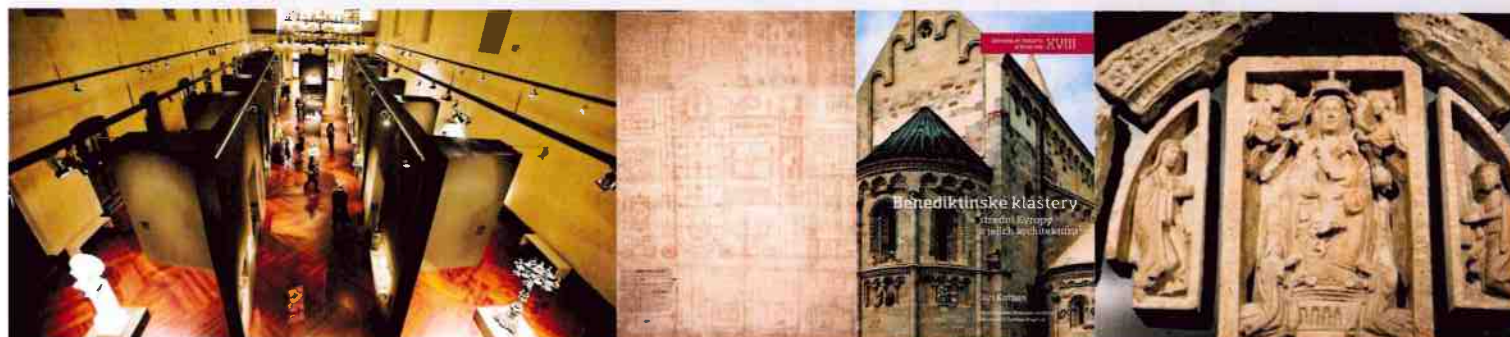
Výsledky NAKI programu se uplatňují ve
**společných evropských projektech
rámcových programů EK** např.
v **Horizon Europe** jako součást
evropské výzkumné infrastruktury

Využíván dále mj. NGP, NMP, NPÚ,
vysokými školami doma i v zahraničí,
i soukromými sběrateli

Patentované zařízení TORATOM (ÚTAM AV ČR)
a příklady aplikací

Prezentace vybraných výsledků programu NAKI II

Nejvýznamnější výsledky NAKI I

Otevři zahradu rajskou. Benediktini v srdci Evropy 800-1300. Centrum medievistických studií, Národní galerie, Katolická teologická fakulta UK s mezinárodní spoluprací Reiss-Engelhorn-Museum v Mannheimu, Museum Vonderau ve Fuldě, Benediktinerstift St. Paul in Lavanttal, Central European University v Budapešti či Univerzita ve Vratislavi

13

2021

MINISTERSTVO
KULTURY

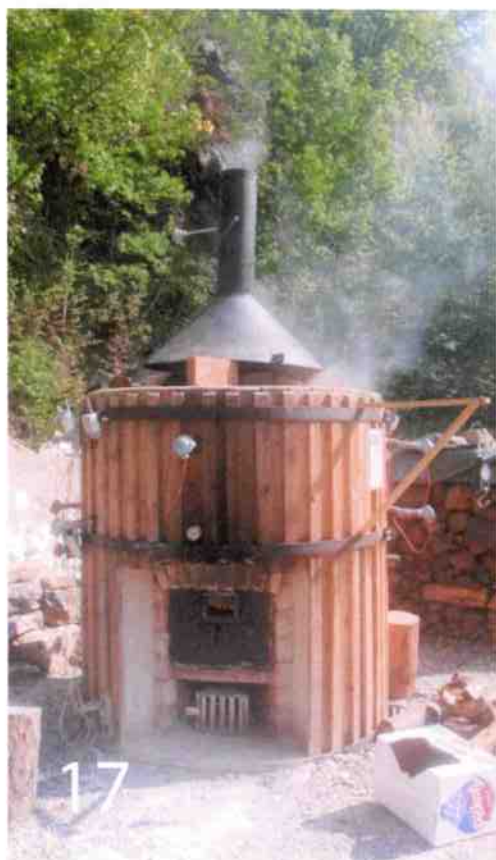

Nejvýznamnější výsledky NAKI I

Mapy – např. Archeologická mapa Slavkovský les zpracovaná NPÚ - exploatace nerostných surovin

Metodiky – např. Metodika pro práci s přírodovědeckým typovým materiálem zpracovaná NM

Prezentace vybraných výsledků programu NAKI II

Výsledek byl **vyvinut pro zakázkovou výrobu v ČR nedostupných vápenných pojiv**, nevyhnutelně potřebných zejména pro dosažení kompatibility opravných malt s historickou předlohou.

Pec ve skanzenu Solvayovy lomy je **stále využívána při opravách a restaurování památek** i v dalších výzkumných projektech.

Přehled výsledků aplikovaného výzkumu druhé edice NAKI II a srovnání s první edicí

Edice	E _{elit}	F _{užit}	G _{bank}	H _{(ne)log}	N	P	R	S + A	Z _{technopolis}
NAKI I	117	20	64	1	474	12	148	76	40
NAKI II	183	66	71	9	471	13	138	142	43

Třetina metodik N_{metS}
certifikována jiným resortem
– 30x MV, 5x MŽP, MZe, MD

Edice	N _{map}	N _{metA}	N _{metC}	N _{metS}	N _{pam}	H _{log}	H _{neleg}	Z _{technol}	Z _{biologické}
NAKI I	250		198		26	0	1	20	20
NAKI II	283	1	44	101	42	5	4	33	10

Poskytl i software a postup, který řeší **posuzování zatížitelnosti historických klenbových mostů**. Výsledek byl **převzat ministerstvem dopravy** a vydán jako **technický předpis nelegislativní povahy**

Využíván např. pro **plánování tras přepravy těžkých nákladů** nebo **vojenských konvojů**

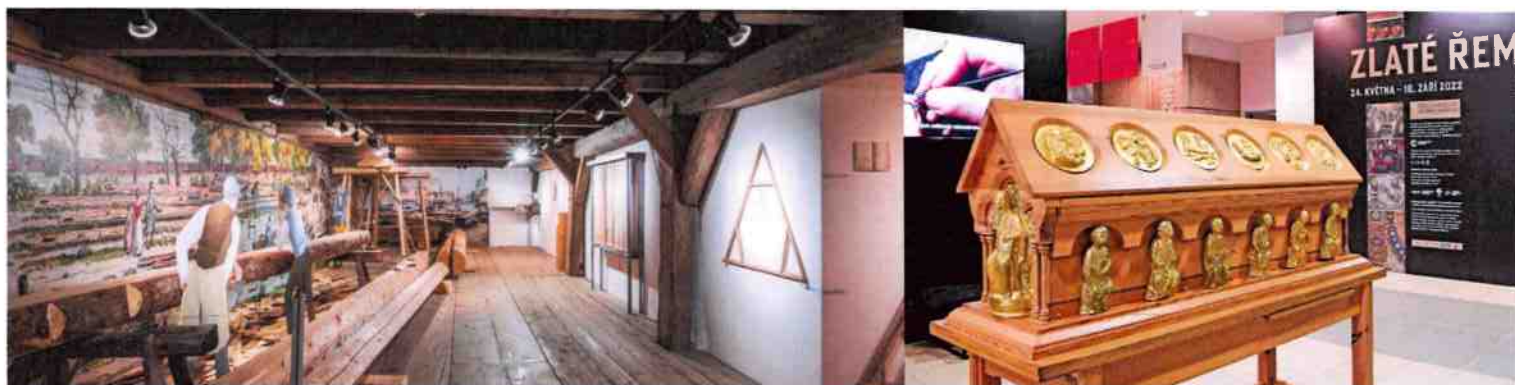
Využití výsledků NAKI projektů dalšími resorty

30 NmetS certifikováno na **Ministerstvu vnitra ČR**

5 NmetS certifikováno na **Ministerstvu pro životní prostředí ČR**

Příklad využití ve vzdělávacím programu organizovaném **Národním památkovým ústavem** v Iráckém institutu pro restaurování památkového dědictví (IICAH) v Erbílu pro irácké památkáře. Výsledky NAKI zde prezentují i pracovníci Akademie věd ČR, Fakulty restaurování Univerzity Pardubice, Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a restaurátorské firmy Gema Art International.

Série výstav o starých a uměleckých řemeslech

Prezentace kulturního dědictví a jeho kořenů

Těžiště prezentace kulturního dědictví je kromě **publikací** v organizaci **výstav s kritickým katalogem**, které navštívily tisíce návštěvníků i přes značné komplikace, způsobené pandemií.

Vytváření nových muzejních a zámeckých expozic

Restaurování památek – projekční a stavební firmy, restaurátoři

Péče o krajinu a zahrady – zahradnické firmy, pěstitelé a producenti např. vinaři

Cestovního ruchu – multiplikační efekty, zaměstnanost v rozsáhlé návazné oblasti

Destinačního managementu – budování atraktorů

Provozování speciální výzkumné infrastruktury – pro domácí i zahraniční klientelu

Řemeslné výroby – běžná, umělecká a mizející řemesla

Plánování a urbanismu – regionální rozvojové agentury, urbanisté, plánovači regenerace

Poradenství a dalších

Vzhledem k tomu je využití výsledků možné vyhodnotit jen u plánovaných výsledků uvedených ve smlouvě, což je cca polovina všech uplatněných hlavních aplikovaných výsledků programu NAKI II.

Dopad výsledků do praxe lze **hodnotit až s časovým odstupem**.

Krátce po ukončení programu NAKI II je identifikováno následující využití výsledků:

- **73 %** výsledků je převážně využíváno pro **udržitelnost kulturního dědictví** a další **výzkum**
- **26 %** má převažující **společenské dopady**
- **1 %** má převažující **přímé ekonomické dopady pro tvůrce výsledku**

MINISTERSTVO
KULTURY

Záchrana a využití kulturních památek

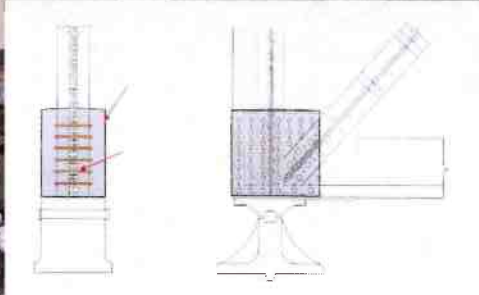
Mimořádné zasedání RMPKV 29. 05. 2023

Ing. Karol Bayer

01

Preventivní a dlouhodobě udržitelná péče o památky

Preventivní a dlouhodobě udržitelná péče o památky

Schéma a příklad zhotovení zesílení spojů ocelových mostních konstrukcí

Most přes Labe v Kuksu – detail poškození

Projekt DG18P02OVV012

Udržitelná správa stavebních objektů kulturního dědictví

Příklad vybraného výsledku typu N_{pam} „**Památkový postup pro plán údržby stavebních objektů kulturního dědictví**“

Komplexně zpracovaný „manuál“ pro správce/vlastníky historických staveb pro jejich dlouhodobou péči a údržbu – propracovaný systém plánování průběžné údržby historických budov za účelem zachování jejich památkových hodnot, dobrého technického stavu při udržitelných nákladech.

Transfer pro využití zejména Národním památkovým ústavem pro budovy v správě NPÚ

Vývoj výzkumné infrastruktury pro kulturní dědictví

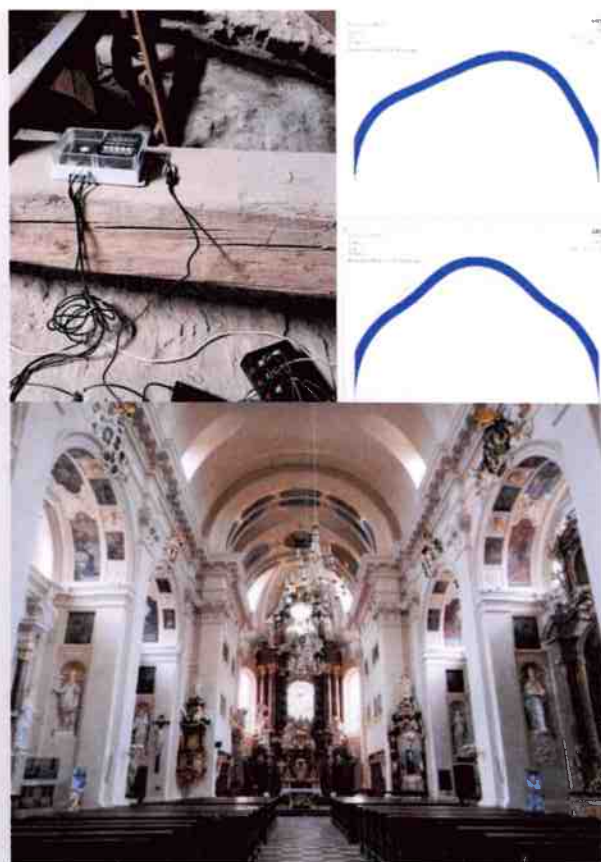

09

2025

Preventivní a dlouhodobě udržitelná péče o památky
Vývoj výzkumné infrastruktury pro kulturní dědictví

Transfer výsledku - Příklad sledování vibrací
zařízením vyvinutým v NAKI II a určení tvarů
kmitání klenby kostela Nanebevzetí Panny
Marie ve Staré Boleslavi

Projekt DG16P02B052

STOPY TVORBY Dědictví velkých sochařů první poloviny 20. století -
Restaurování a péče o sochařské památky ze sádry

Hlavní cíle projektu:

- Zpracování systému hodnocení stavu sochařských děl ze sádry
- Vývoj nových možností jejich konzervace/restaurování
- Návrh doporučení vhodných podmínek jejich uchování ve sbírkách.

Průzkum modelu pomníku Jana Husa od Stanislava Suchardy – povrchové úpravy Foto ve viditelném světle / UV fluorescence

Mapování poškození pomníku Jana Husa Staroměstské náměstí od Stanislava Suchardy s využitím glosáře poškození sádrových odlitků

Preventivní a dlouhodobě udržitelná péče o památky
Inovativní metody restaurování a konzervování

Výsledky projektu využité při
**restaurování cca. 100
sochařských děl z fondu
sochařských děl Stanislava
Suchardy a sbírkového fondu
moderního umění Galerie
Středočeského kraje (GASK).**

Příklady využití:

Skleněná mozaiková výzdoba průčelní fasády kostela Panny Marie Růžencové v Českých Budějovicích;

Skleněná mozaika na náhrobku Jana Tumpacha na Vinohradském hřbitově;

Skleněná mozaika s motivem Jana Nepomuckého na průčelí kostela Nanebevzetí Panny Marie v Táboře-Klokotech;

Skleněná mozaika s motivem cirkusových scén od Radomíra Koláře na Turkmenské ulici v Praze-Vršovicích

Zkouška čištění mozaiky na náhrobku Jana Tumpacha na Vinohradském hřbitově

Projekt DG18P02OVV006

Mobilní zařízení pro zobrazování a analýzu vrstevnaté malby
a polychromie děl starého umění

Příklad vybraného výsledku typu G_{funk} a F_{uzit} „**Zařízení pro
nedestruktivní zkoumání vrstevnaté struktury**“

Unikátní mobilní skenovací zařízení s vysokým rozlišením pro
nedestruktivní průzkum struktury a složení povrchových vrstev
uměleckých děl - vrstevnaté struktury povrchových úprav/
polychromie uměleckých děl a jejich prvkového složení

Zařízení využívá např. Národní galerie Praha

Moderní komplexní péče o sbírkové fondy

Preventivní a dlouhodobě udržitelná péče o památky
Moderní komplexní péče o sbírkové fondy

- Náhrdelník, sbírka
Muzea skla a bižuterie
v Jablonci nad Nisou,
autor Svatopluk
Kasalý

Zachování a zpřístupnění nehmotného kulturního dědictví

Mimořádné zasedání RMPKV 29. 05. 2023

doc. MgA. Blanka Chládková, doc. PhDr. Lydia Petránová, CSc.,
Mgr. Silvie Stanická, Ph.D.

Nejvýznamnější výsledky NAKI na léta 2016-2022

Zachování a zpřístupnění nehmotného kulturního dědictví

- Výsledky/výstupy vybraných **osmi realizovaných projektů** naplňující (často komplementárně) globální cíle:

1 Národní identita, zejména:

1.2 Výzkum a jeho uplatnění - jazyk a literatura

1.3 Výzkum a jeho uplatnění – umělecká tvorba

2 Kulturní dědictví

2.2 Technologie a postupy pro ochranu (**nehmotného**) kulturního dědictví

Nejvýznamnější výsledky NAKI na léta 2016-2022
Zachování a zpřístupnění nehmotného kulturního dědictví

GORAZD: Digitální portál staroslověnštiny DG16P0H024

Digitalizace a bezplatné on-line zpřístupnění Slovníku jazyka
staroslověnského:

Gorazd Generator - R

Gorazd Editor - R

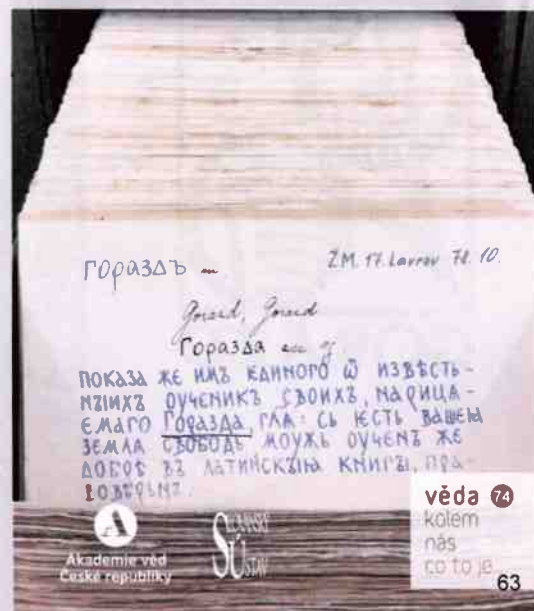
Gorazd Export - R

*The Vocabulary of Constantine of Preslav's Uchitel'noe evangelie
('Didactic Gospel'): Old Bulgarian-Greek and Greek-Old Bulgarian
Word Indices*

05

2023

GORAZD: Digitální portál staroslověnštiny

Akademie věd
České republiky

GORAZD

věda 74
kolem
nás
co to je 63

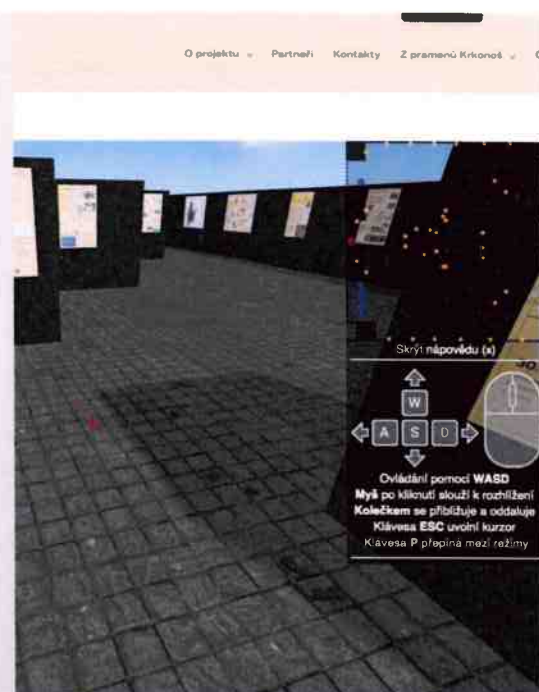
Nejvýznamnější výsledky NAKI na léta 2016-2022
Zachování a zpřístupnění nematného kulturního dědictví

Prameny Krkonoš. Vývoj systému evidence, zpracování a prezentace pramenů k historii a kultuře Krkonoš a jeho využití ve výzkumu a edukaci DG20P02OVV10

Opevněná krajina. Lidé ve východních
Krkonoších 1938 – Ekrit

Prameny Krkonoš: Veřejná specializovaná
databáze – S

Krkonoše a jejich lidé v běhu času. Prameny,
paměť, interpretace ve 20. století - B

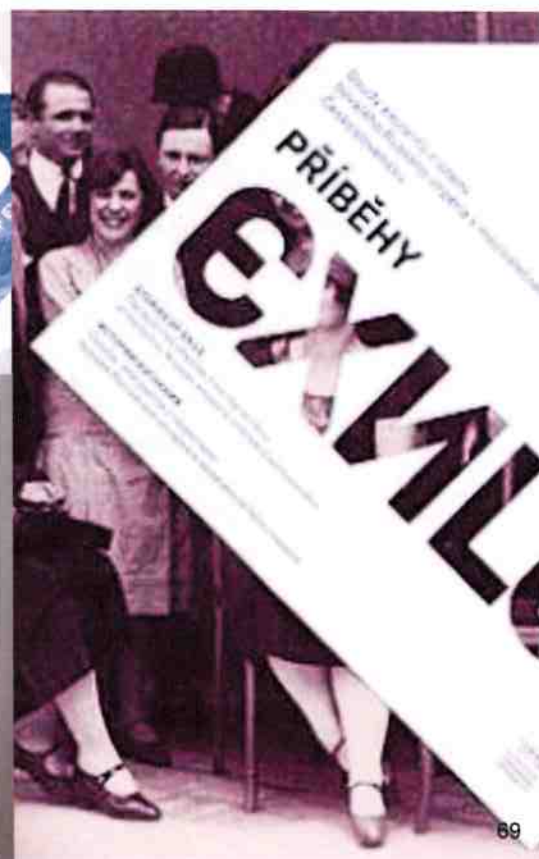

NÁŘEČÍ ČESKÉHO JAZYKA ZÁKLADNÍ PŘEHLED

Geoportál DIAMA

Nejvýznamnější výsledky NAKI na léta 2016-2022
Zachování a zpřístupnění nematného kulturního dědictví

Nejvýznamnější výsledky NAKI na léta 2016-2022
Zachování a zpřístupnění nemotného kulturního dědictví

13

7123

71

Nejvýznamnější výsledky NAKI na léta 2016-2022

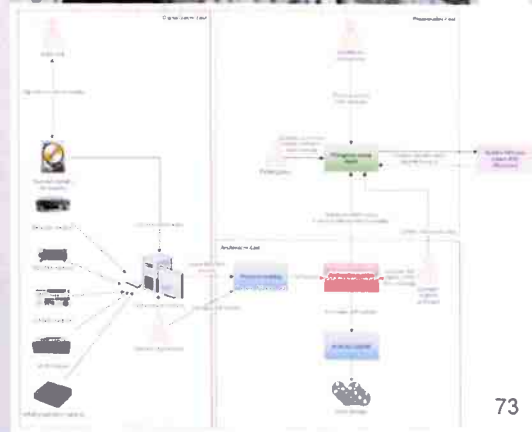
**Audiovizuální dílo mimo kontext
kinematografie: dokumentace,
archivace a zpřístupnění**
DG20P02OVV25

Popis poloprovozu vytváření a zpřístupnění digitálních archivních balíčků se zaměřením na umělecká díla s audiovizuálním obsahem nekinematografické povahy – Zpolop

Metodika dokumentace, archivace a zpřístupnění uměleckých děl s audiovizuálním obsahem nekinematografické povahy - NmetS

Odborná databáze českého umění pohyblivého obrazu – S

Online výstava Umění pohyblivého obrazu – Argumentovaná realita,
Český obraz elektronický 1994, První vlna.

Nejvýznamnější výsledky NAKI na léta 2016-2022
Zachování a zpřístupnění **nehmotného kulturního dědictví**

Děkujeme za pozornost

Děkujeme všem řešitelským týmům za možnost prezentovat výsledky jejich bádání včetně obrazové dokumentace.

Podpořené projekty lze rozdělit do 4 hlavních oblastí:

- **zpracování** knihovních fondů
- **digitalizace** knihovních fondů
- **zpřístupnění** knihovních fondů
- **ochrana** knihovních fondů

Příklady výsledků

Monografie: Czech Broadside Ballads as Multimedia Text, Art, Song, and Popular Culture, c. 1600–1900

Metodika: Katalogizace kramářských písní RDA/MARC21 (ve smlouvě pod pracovním názvem Metodika popisu kramářských tisků)

Výstavy: Do Brna široká cesta. Kramářské písně se světskou tematikou Dvanácte vrchů ten strom má. Kramářské a poutní tisky s náboženskou tematikou

Detail slepotiskové výzdoby s pořízeným obtahem. Tento příklad je důkazem důležitosti kombinace obou technik dokumentace slepotiskové výzdoby. Ostrost fotografie a přepis výzdoby v poměru 1:1 získaný frotáží.

Slepí svědkové doby. Slepotisková výzdoba knižních vazeb

DG20P02OVV016

06

2013

MINISTERSTVO
KULTURY

DG18P02OVV009

Digitalizace knihovního fondu

DG18P02OVV055

Pokročilá extrakce a rozpoznávání obsahu tištěných
a rukou psaných digitalizátů pro zvýšení jejich přístupnosti
a využitelnosti

Zpřístupnění knihovných fondů

DG20P02OVV002

DL4DH - vývoj nástrojů pro efektivnější využití a vytěžování dat z digitálních knihoven k posílení výzkumu digital humanities

Využití zobrazovacích metod pro studium skrytých informací v knihách

DG18P02OVV024

Ochrana a zpřístupnění písemného kulturního dědictví

RightLib – elektronické zpřístupnění chráněných publikací

DG18P02OVV002

16

2022

Ochrana knihovního fondu

DG18P02OVV048

Výzkum a vývoj pokročilých technik čištění knih a rukopisů
Ochrana knihovního fondu

Ochrana a zpřístupnění písemného kulturního dědictví

Děkujeme za pozornost

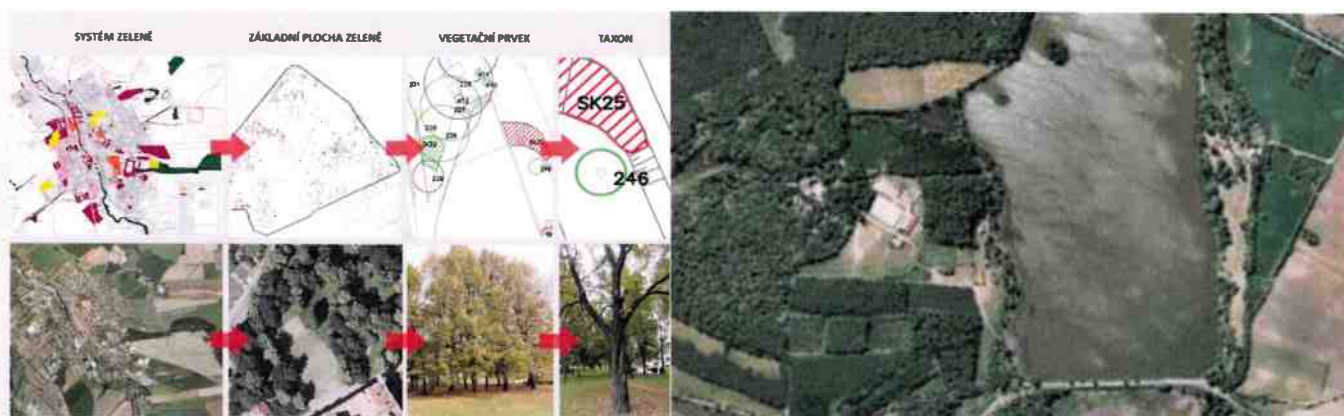

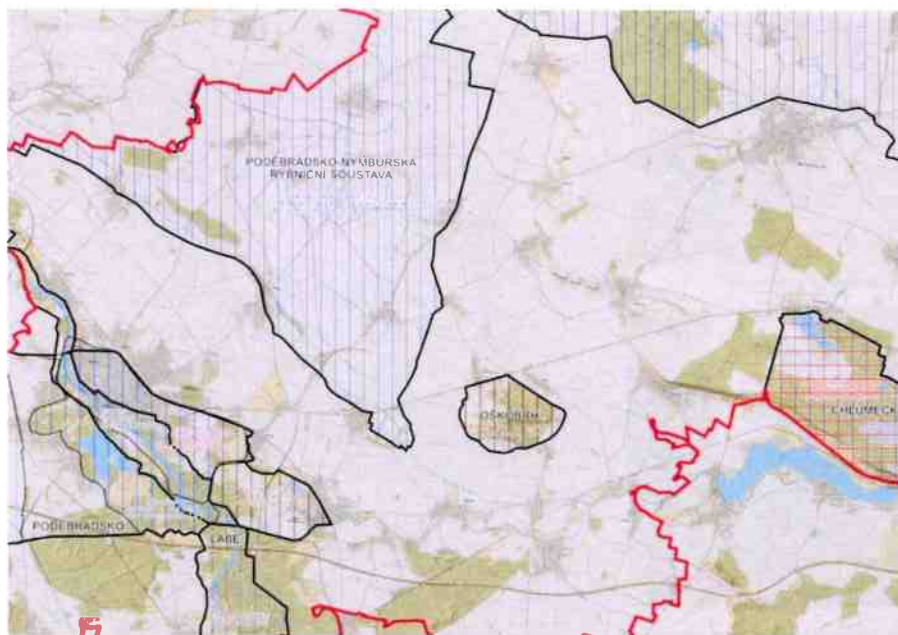
Ke kořenům

Ze starých textů se na téma EDENU dozvídáme, že zde panuje věčné jaro a rozkvétají zde všechny druhy květin, že ZDE není zima ani vedro a klima je mírné.

Struktura témat

- Celkem měl program NAKI II 3 547 výsledků - z toho 1040 hlavních.
- **Z toho Xy výsledků (tj. x%) má přímou vazbu na krajinu.**
Z toho (Xy) Nmap, (Xy) Nmet, (Xy) R ...se týká krajinářské architektury

Ochrana a péče o kulturní krajinu

Praktické přístupy k územní ochraně historické kulturní krajiny

Identifikace a znázornění řady jevů se širokým spektrem využití v konkrétním území (databáze znaků HiKK- hráze-sídla-krajinářská úprava-aleje-objekty)

Plně využitelný podklad pro kvalifikované rozhodování odborných orgánů a orgánů státní správy nejen v procesu územní plánování

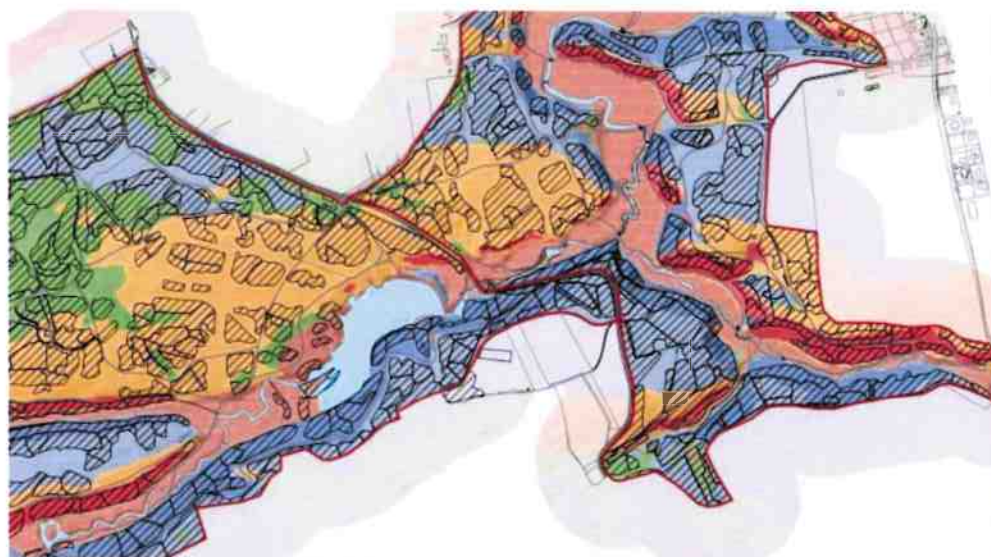

Ochrana a péče o kulturní krajinu

Průhonický park – NKP, UNESCO

Řešitel: Botanický ústav
AVČR: Význam introdukce
a sortimentů dřevin pro
památky zahradního umění
(DF12P01OVV005)

Ochrana a péče o kulturní krajinu

Mnohvrstevná
mezioborová analýza jevů
(IH,KH,topoklima) a jejich
interpretace v prostředí GIS
pro další využití

Význam introdukce a sortimentů dřevin pro památky zahradního umění

07

2012

Ochrana a péče o kulturní krajinu

Transfer výsledku do strategických záměrů: realizace (Norské fondy-30mil. Kč), aktuálně realizovaný IROP-150 mil. Kč)

Význam introdukce a sortimentů dřevin pro památky zahradního umění

08

2025

Ochrana a péče o kulturní krajinu

Transfer výsledku do strategických záměrů: realizace (Norské fondy-30mil. Kč), aktuálně realizovaný IROP-150 mil. Kč)

Význam introdukce a sortimentů dřevin pro památky zahradního umění

08

109

← → ↻ 📄 www.virtualnpruhonice.cz

Virtuální Průhonice

10

Ochrana a péče o kulturní krajinu

Vhodná forma prezentace výsledků pro veřejnost

• www.virtualnpruhonice.cz

Ochrana a péče o kulturní krajinu

Řešitel: Ústav archeologické
památkové péče Brno, v.v.i.
+ Národní památkový ústav
+ Archeologický ústav AV
ČR, Brno, v.v.i.
(DG18P02OVV058)

(foto prof. Martin Gajda)

Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů
dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku.

Mezioborová spolupráce: zpřístupnění informací, specializované datasety – novost v technologiích ale i nabízených informací (více než 9 000 digi leteckých fotografií archeologických lokalit)

Kombinace aplikovaných výstupů – možnost komplexního přístupu: Nmet + Nmap + Ekrit

(Metodika zpracování a evidence dat leteckého průzkumu v archeologii, Mapa výskytu památek zjištěných pomocí DPZ, Interaktivní mapa s archeologickými daty + Archeologie z nebe.)

Ochrana a péče o kulturní krajinu

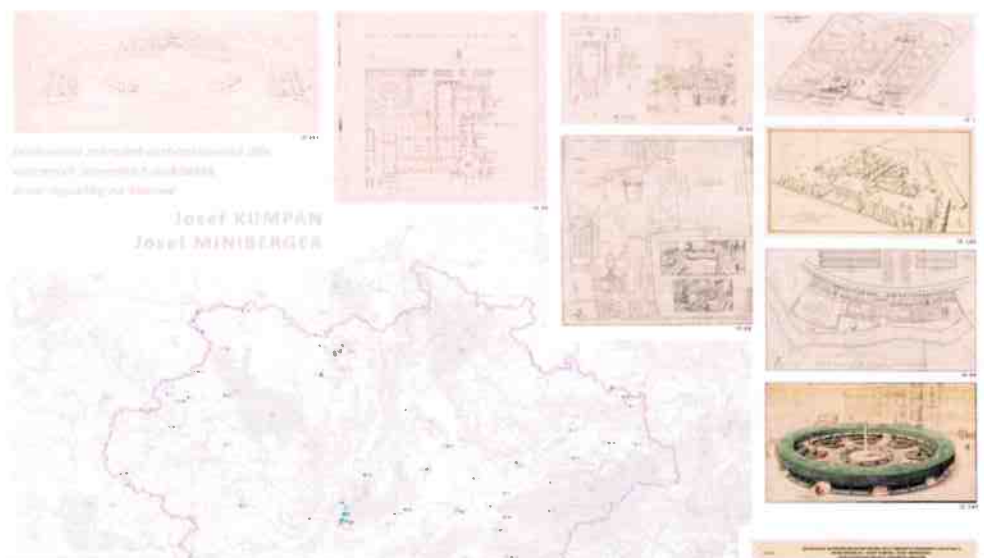
Zpřístupnění unikátních dat, specializované datasety – novost v nabízených informacích (např.: Georeferencované a mozaikované mapy Císařských povinných otisků stabilního katastru)

Sada 7x Nmap (Nimap) plně využitelná v krajinném plánování.

Vltava – proměny historické krajiny

MAPOVÝ PORTÁL
vltava.fsv.cvut.cz

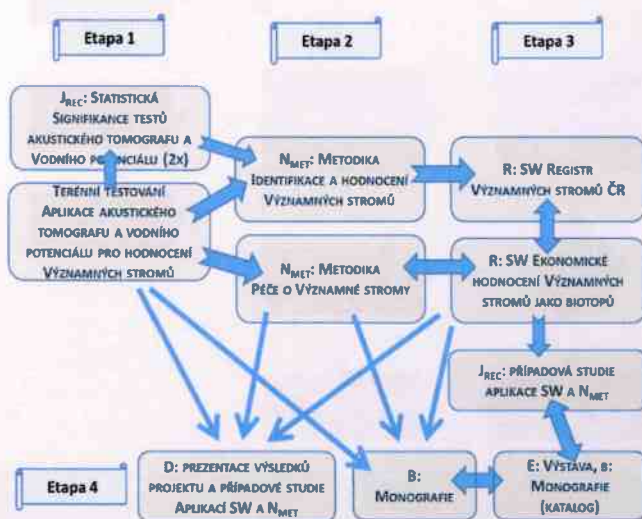
14

Další projekty a příklady přínosů

Národní zemědělské muzeum Praha + Mendelova univerzita v Brně: Zahradně-architektonická tvorba v kontextu realizace cílů národního obrození během 1. Československé republiky (DF13P010VV003)

Nmap jako nástroj transferu informací pro praxi (záchrana plánové dokumentace) a kombinace s Nmet

Další projekty a příklady přínosů

Univerzita Palackého
v Olomouci + Mendelova
univerzita v Brně.
Významné stromy – živé
symboly národní
a kulturní identity.
(DG18P020VV027)

...od kořenů po
aplikované výstupy!

MINISTERSTVO
KULTURY

Prezentace kulturního dědictví

01

Specifický výsledek programu NAKI

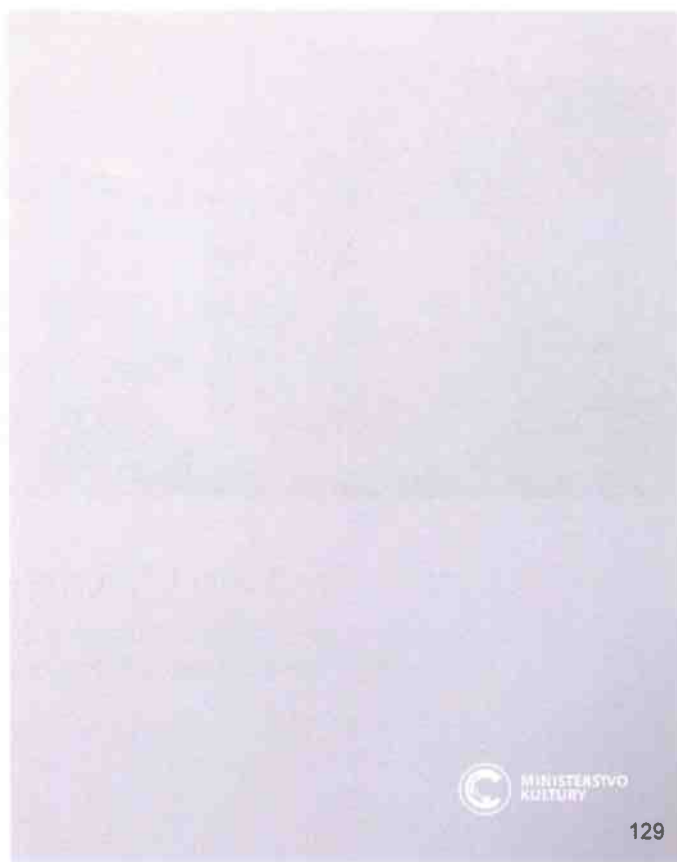
---

více než 5% výsledků programu NAKI

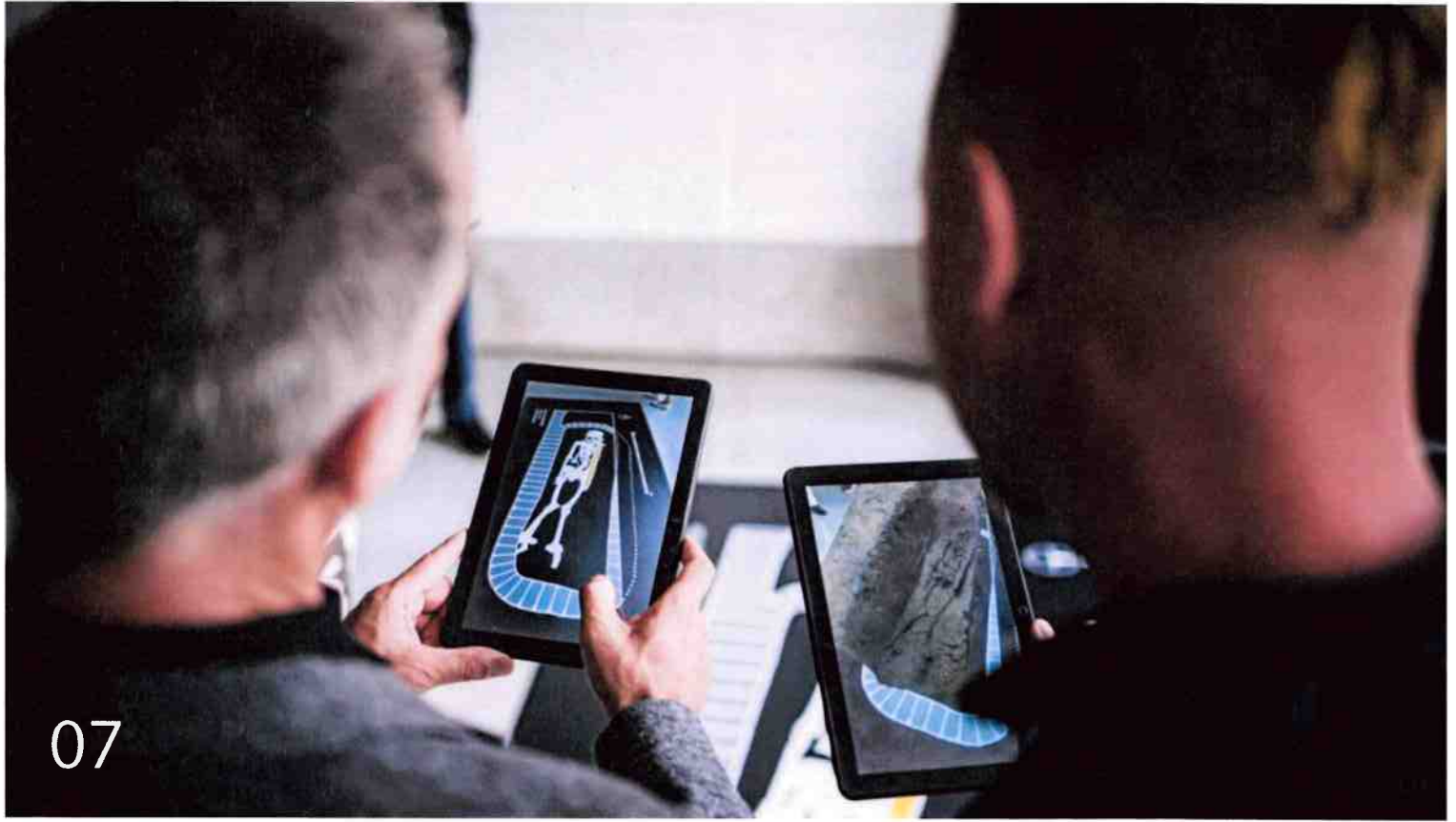

KRÁLOVÁ, Hana [ed.]
KATALOG VÝSTAVY

 MINISTERSTVO
KULTURY

To nejlepší z architektury 60. a 70. let v České republice (8. 12. 2020 – 31. 12. 2022)

- Národní památkový ústav, České vysoké učení technické v Praze, Vysoké učení technické v Brně, Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i.

Moravská zemská obrazárna (1817–1961) (23. 9. 2022 – 26. 2. 2023)

Moravská galerie v Brně, Moravské zemské muzeum

Transfer výsledků

Návštěvnický zájem a přístupnost

Výsledky projektů jsou prezentovány dostupně pro širokou veřejnost

Medializace a PR

Kontext v rámci dalších témat, pokračování a rozvíjení problematiky, přerod v expozici

Srozumitelnost pro zahraniční návštěvníky, zájem zahraničních institucí a mezinárodní ohlas

Uprostřed koruny České. Gotické a renesanční umění východních Čech 1250-1550 (7. 2. - 28. 6. 2020)

Univerzita Palackého v Olomouci, Ústav dějin umění AV ČR

17

2023

MINISTERSTVO
KULTURY

141

Petr Tomášek

[illegible]

Pearsons: CMJ/MH, kort 3, st. 503-993; kort 12, st. 26-1
163-1938; kort 15, st. 123-994; kort 17, st. 263-998; kort
50-1-1992-1999, s. 142; kort 2, E. 236-E. 213; Psykiatrika 25

Literatura: Chomutovskii (1998), ibe. (Inzhenerstvo i literatura); Heidecker (2017), s. 46; post. 912; Richter, s. 42, ibe. 12 (im. c. E. 2019); Richter (2019), s. 46, ibe. 12 (im. c. E. 210).

Albert Kotal (1904-1976), který apologeticky představil i odborné veřejnosti, je ikonograficky svatého Ondřeje a svatého Jana Evangelistu (ko-
1938, s. 17, c. kat. 118, 119). Oba drží kniha – ap-
symbol, Ondřej je navíc bezpečně identifikován
ondřejským křížem. Složitější situace je u dr-
je, který se může být navíc vyznačen v tradičním
143